

LUND UNIVERSITY

Etableringsjobb strider mot EU-rätten

Selberg, Niklas; Sjödin, Erik

Published in:
Svenska Dagbladet Debatt

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Selberg, N., & Sjödin, E. (2023). Etableringsjobb strider mot EU-rätten. *Svenska Dagbladet Debatt*.
<https://www.svd.se/a/y6BX7e/selberg-och-sjodin-etableringsjobben-strider-mot-eu-ratten>

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Etableringsjobb strider mot EU-rätten

Som regeringens etableringsjobb är utformade kommer reformen sannolikt underkännas av EU-domstolen. Det skriver två arbetsrättsforskare.

I årets budgetproposition är 2,4 miljarder kronor avsatta för *etableringsjobb* som ska ge nyanlända och långtidsarbetslösa en väg in på arbetsmarknaden. Reformen har glatt parterna på arbetsmarknaden, som varit delaktiga i skapandet av denna nya anställningsform.

Vi menar att den nya anställningsformen är alltför otrygg i förhållande till EU-rätten, och att detta kommer leda till osäkerhet om förutsättningarna för dess användning; en person i etableringsjobb kan med stöd av EU-rätten kräva en tillsvidareanställning långt före det att etableringsjobbets tänkta provotid om två år löpt ut.

Regleringen finns dels i en förordning, dels i kollektivavtal slutna mellan Svenskt näringsliv och LO med flera. Etableringsjobben blir en väg in på arbetsmarknaden genom att arbetsgivaren kan anställa till en låg kostnad och att arbetsgivaren har ett stort mått flexibilitet när det gäller att avsluta anställningen. Andra sidan av myntet är stor otrygghet för den etableringsanställda.

Den låga kostnaden för arbetsgivaren följer av att kollektivavtalen föreskriver att arbetsgivaren endast ska betala omkring 7 000 kronor i lön. Utöver det tillskjuter det offentliga mellan 7 600 och 13 100 kronor. Satsningen räcker till att ungefär 16 000 personer kan få en sådan anställning.

Otryggheten följer av kollektivavtalens reglering. En person ska kunna anställas i etableringsanställning i två år – den längsta tid som ersättning kan utgå. Av kollektivavtalet framgår att etableringsjobbet får avbrytas under anställningstiden. Detta liknar regleringen i lagen om anställningsskydd (las) av provanställning och under provotiden är den anställda således i en otrygg position eftersom hen är utlämnad till arbetsgivarens helt fria prövningsrätt om anställningen.

Utöver risken för ett osakligt avbrytande av anställningen under två år kan anställningen

Arbetsmarknadsminister Johan Pehrson. Foto: Linus Sundahl-Djerf

upphöra av fler skäl som arbetstagaren inte kan påverka: om det bakomliggande kollektivavtalet sägs upp samt om den partsammansatta nämnden inte finner arbetsgivaren lämplig för att erbjuda etableringsjobb.

Sammantaget står det klart att etableringsjobb är den mest otrygga anställningen som svensk arbetsmarknad skådat på mycket länge. Dess arkitekter har säkerligen agerat i det vällovliga syftet att bidra till nyanländas och långtidsarbetslösas etablering i Sverige. Men parterna och lagstiftaren måste beakta EU-rättens krav när de reglerar arbetsmarknaden. EU-lagstiftaren har varit aktiv på senaste tiden och Sverige har nyligen genomfört villkorsdirektivet som bland annat reglerar möjligheterna att förena anställningen med provotid. Av artikel 8.1 i direktivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att provanställningsperioden inte överskrider sex månader. (Det finns visserligen en undantagsregel om att staterna får föreskriva längre

”
Etableringsjobb är den mest otrygga anställningen som svensk arbetsmarknad skådat på mycket länge.

provanställningar, men den är inte aktuell i detta fall.) Det följer av direktivets artikel 14 att avsteg i kollektivavtal från artikel 8 får göras, men endast så länge som det övergripande arbetstagskyddet iakttas.

Angående möjligheten till undantag i kollektivavtal återfinns en likartad formulering i bemanningsdirektivet. EU-domstolen har gällande denna regel uttalat att avsteg måste kompenseras för att det ska kunna sägas att det övergripande skyddet iakttas. De som arbetar i etableringsjobb kompenseras inte för den fyrdubblade provperioden och därför strider denna reform mot villkorsdirektivet.

Det är förvånande att regeringen satsar stora summor på en anställningsform som är oförenlig med Sveriges åtaganden till följd av EU-medlemskapet.

Att parterna och lagstiftaren inte analyserat etableringsjobbets förenlighet med EU-rätten bidrar till osäkerhet för arbetsgivaren. En arbetstagare i etableringsjobb som menar att anställningen tidsbegränsats i strid mot las kan enligt den 36 paragrafen kräva domstolsförklaring att anställningen ska gälla tillsvidare. Denna oförutsebarhet gällande EU-rättens effekter för etableringsjobbets vidkommande kan minska arbetsgivarnas vilja att anställa och därigenom finns risk att reformen inte får avsett genomslag.

I sin nuvarande form kommer reformen sannolikt underkännas av EU-domstolen. För att etableringsjobben ska kunna göra sitt intåg på den svenska arbetsmarknaden krävs att de konstrueras på ett sätt som skapar avsevärt mindre otrygghet för arbetstagaren. EU-rätten kräver förkortad provperiod och att anställningsskyddet börjar gälla tidigare för etableringsanställda.

Niklas Selberg
docent och universitetslektor i civilrätt,
Lunds universitet
Erik Sjödin
docent och universitetslektor i civilrätt,
Stockholms universitet

Debatt | Israel

Israel bör främja fred mitt i kriget

Hamas monstruösa angrepp på de fredliga kibbutzerna i södra Israel förra månaden är obegripligt och oförsvarligt. Det var inte bara en antisemitisk attack mot den judiska staten, det var också en brutal och tyrannisk attack på frihet. En sjuk och fanatisk attack mot förnuftet, den fria världens livsstil och dess grundläggande värderingar. Tyvärr kan alltför många inte ta in denna enkla och smärtsamma sanning.

Samtidigt får inte Israel gå i den fälla som gillrats av Iran, Hamas och Hizbollah, och riskera att utlösa regionala konflikter. Den

judiska demokratiska staten måste hålla hög moral och skydda sin internationella legitimitet och får inte ta efter sina fienders förakt för människoliv. Israel måste klargöra att detta är ett krig mot Hamas, inte mot palestinierna, ett krig för västerländska värderingar, inte för territorium – och vars främsta mål är fred.

Det är svårt att tala om fred under krigstid när smärta, upprördhet och hämndbegär lätt får fäste, men ett fredsinitiativ är den enda vägen som kan leda fram till Israels långsiktiga säkerhet.

När kriget är över bör Israel

därför sträva efter att avsluta den israelisk-palestinska konflikten genom en tvåstatslösning. En sådan process bör inledas omedelbart genom att Israel sträcker ut sin hand till Mahmoud Abbas, ledare för den palestinska myndigheten, och erbjuda sig att återuppta förhandlingarna om ett interimsavtal, eller till och med ett slutligt avtal för en tvåstatslösning. Israel bör bjuda in Saudi Arabiens kronprins Mohammed bin Salman, Egyptens president Abdel Fatah El-Sisi och Jordaniens kung Abdullah II att stödja denna utveckling och samtidigt vädja till de ledande Golfstaterna att finansiera återuppbyggnaden av Gaza efter kriget.

Israel bör även föreslå världssamfundet att skapa en ny Marshallplan som kan leda till en ny, fredligare och ekonomiskt välmående verklighet i Mellanöstern redan under de närmaste åren. Det är genom ekonomisk tillväxt, utveckling av

mänskliga rättigheter, demokrati och frihet från förtryck som hållbara och fredliga samhällen kan nå sin fulla potential.

Att bekämpa den sofistikerade taktiken som används av Iran och dess proxymiliser i regionen, bland annat Hizbollah och Hamas, kräver kombinerade resurser från Israel, USA, Europa och likasinnade nationer. Ett långt, komplicerat och dystert militärt engagemang som detta kräver en robust moralisk grund. Det är absolut nödvändigt för Israel att ta ledningen i fredsprocessen och skapa en bred internationell koalition liknande den som George HW Bush och James Baker skapade inför Gulfkriget, eller den som Joe Biden utformade som svar på Rysslands invasion av Ukraina.

Ett fredsinitiativ är avgörande för att få till stånd kraftfulla diplomatiska samarbeten för att stödja kriget mot Hamas. Att presentera

en positiv diplomatisk vision kommer att klargöra för omvärlden vad Israel kämpar för, och varför den kampen måste stödjas av Europa, USA och de fria demokratierna.

Ett fredsinitiativ under krigstid kommer att tydliggöra konflikten bevekelsegrunder och göra det möjligt för varje demokrati i världen att placera sig på rätt sida av historien. Det kommer därmed att säkerställa en avgörande seger mot Hamas antidemokratiska fundamentalism. Och, vilket är avgörande, det kommer att bana väg för en säkrare framtid för Mellanöstern. Historien kommer inte att förlåta oss om vi vid denna kritiska tidpunkt inte erbjuder fred trots krigets tragedi.

Ronald S Lauder
ordförande för
Judiska världskongressen
Artikeln har varit införd i
Washington Post 7/11.